

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

ILLUSTRERAD TIDNING

IDUN

FÖR KVINNAN OCH HEMMET

N:R 80 (655).

LÖRDAGEN DEN 7 OKTOBER 1899.

12:TE ÅRG.

<p>PRENUMERATIONSPRIS PR ÅR: IDUN KR. 5:— IDUNS MODETIDN. MED PLAN- SCHER OCH HANDARB. ... » 5:— IDUNS MODETID. UTAN PL. ... » 3:—</p>	<p>UTGIFNINGSDAGAR: HVARJE ONSDAG OCH LÖRDAG. LÖSNUMMERPRIS: 8 ÖRE.</p>	<p>REDAKTÖR OCH UTGIFVARE: FRITHIOF HELLBERG TRÄFFAS SÄKRAST KL. 2—3. REDAKTIONSSEKR.: JOHAN NORDLING.</p>	<p>BYRÅ OCH EXPEDITION: KLARA S. KYRROGATA 16, 1 TR. ÖPPNA KL. 10—5. ALLM. TEL. 6147. RIKS 1646.</p>	<p>KOMMISSIONÄRER ANTAGAS ÖFVER HELA LANDET PÅ ALL- DELES SÄRSKILDT FÖRMÅNL. VILLKOR. STOCKHOLM, IDUNS KUNGL. HOFBOKTRYCKERI.</p>
---	---	--	--	--

FREDRIQUE PAJKULL.

SÅ ÄR NAMNET på den svenska kvinna, hvilkens bild Idun i dag framställer för sina läsarinnor. Det namnet har sin fulltoniga klang, och kring det flätar ljuset sin strålkran, ty högt värderadt nämns det med kärlek, aktning och vördnad af dem, som lärt att känna det, och det bars af en person, som mött oss såsom en solstråle, spridande ljuset omkring sig. Fredrique Paijkull föddes i Stockholm den 22 september 1836. Hennes fader, löjtnant Carl Broström, var gift med den intagande och älskvärda fröken Kerstin Schenson. Och hade dessa hennes föräldrar flere barn, af hvilka dottern Fredrique var den tredje i ordningen. Under sin tidigare barn-dom vistades hon mest vid det natursköna Strömsholm hos sin mormoder fru Marie Schenson, hvilken ännu såsom änka efter chefen för Strömsholms stuteri och kungliga lustslott var där bosatt. Hon återvände sedan till sina föräldrar, hvilka då bebodde egendomen Fabrika i Brännkyrka socken.

Redan tidigt visade hon sig vara ett barn af ett mera ovanligt sinnelag, hvarpå följande lilla händelse kan vara ett exempel.

Vid det Årsta, som ägdes af Fredrika Bremer, firades årligen hushållsgillen, och bland de däri deltagande var äfven familjen Bro-

ström. Dans och lekar voro då ungdomens förströelser. Och under det vid en sådan fest dessa voro i full gång, försvann den då tolfåriga lilla Fredrique ur gillesalen, och man återfann henne uppe vid ett vindfönster, där hon, allvarlig och tankfull, stod och andäktigt betraktade det fält, som i det klaraste mån-sken låg utbredd framför henne. Fältet var nämligen den plats, på hvilken Sten Sture d. y. vann sitt stora, betydelsefulla slag.

Sin första undervisning erhöll Fredrique af informatorer i hemmet, hvarefter hon genomgick Wallinska skolan och fullbordade slutligen sina studier för privata lärare. Med en mycket stor intellektuel begåfnung hyste hon ett brinnande begär efter kunskapens skatter, hvilka hon också med lätthet förvärfvade sig. Vid tjugutvå års ålder började hon göra dessa fruktbarande för andra, då hon tog anställning som lärarinna i en privat familj å Värmlandsnäs, hvars medlemmar hon vann såsom vänner för lifvet. Sina ferier tillbragte hon på en egendom i Upland, dit föräldrarna då flyttat och hvarest hon lärde känna den man, som blef hennes make, dåvarande docenten i geologi C. W. Paijkull. Skicklig vetenskapsman och ädelsinnad människa som han var, fick hon i honom en sig fullt värdig make, hos hvilken hon var nog lycklig att kunna finna sympati för allt det goda, sanna och sköna i lifvet, och hvilken hon skänkte sin innerliga, hängifna kärlek. Efter ett par års trolofning ingicks deras äktenskap år 1862, och omedelbart därefter bosatte de sig i Upsala. På sommaren 1865 företog docenten Paijkull sin bekanta studieresa till Island, hvarefter han hösten året därpå flyttade med sin familj till Stockholm, där han blef utnämnd till lärare i Nya Elementarskolan.

Men en ny utnämning för docent Paijkull, nämligen såsom folkskoleinspektör i Östergötland, förflyttade snart familjen från hufvudstaden till Samuelsberg, beläget invid Motala. Under en resa, som han jämte sin hustru då företog till Danmark, fingo de en närmare känedom om den danska kvinnliga folkhögskolan, som tillvann sig deras intresse och beundran. Varm vän af folkbildningen, fattades docent Paijkull då af en liflig åstundan att äfven i Sverige få dylika bildningens vårdkasar upprättade och tända. Mot denna hans plans verkställande trädde döden hindrande emellan för honom själf, men gaf på samma gång hans hustru impulsen till dess utförande. Ty då hon år 1868 stod, en förkrossad och djupt sörjande änka, vid den älskade makens bår, vaknade plötsligt den tanken, att hon skulle utföra mannens plan. Denna tanke syntes henne såsom ett testamente af hennes hänsöfne make

och blef henne en helig förpliktelse att försöka realisera. Af en storslagen, oegennyttig natur skydde hon härför intet offer, och med en okuflig, aldrig sviktande energi besegrade hon alla hinder och nedtystade de olycksskrän, hvilka okunnigheten och fördomen höjde mot ett verk sådant som detta, hvilket, som nästan allt nytt, ansågs för mycket vågadt. Genom uppoffring af egna medel och hjälp af några upplysta, goda vänner, öppnade hon 1870 Sveriges första kvinnliga folkhögskola å Samuelsberg. Under de år hon här skötte sitt maktpåliggande lärarekall, hade hon den glädjen att se elevernas antal ständigt ökas, men hennes verksamhet i Östergötland fortgick blott, tills hon 1873 kallades såsom föreståndarinna till den då bildade Skånes kvinnliga folkhögskola.

Här fick hon ett ännu rikare tillfälle att använda sitt stora kunskapsmått i folkupplysningens tjänst. Själf höll hon de flesta föredragen i skolans ämnen och lyckades genom ett sakrikt innehåll och ett klart framställningssätt väcka sina elevs intresse och uppmärksamhet samt göra sig lätt förstådd af dem och såg snart med innerlig glädje det förädlade inflytande, som den sanna bildningen utöfvade på de ungas sinnen. Såsom en stor högtid ansågs hvarje termins afslutning af folk, som då från alla håll strömmade till för att höra den allmänt omtyckta föreståndarinnan, till hvars innehållsrika föredrag och väljudande stämma man så gärna lyssnade. Men det var icke blott i intellektuellt afseende, som Fredrique Paijkull var en utmärkt lärarinna, utan hennes intelligens var af en mångsidig natur och sträckte sig äfven till det praktiska området, på hvars olika gebit hon kunde lämna en god undervisning. Eleverna fingo ock lära handarbeten, matlagning m. m. och fingo turvis sköta skolans ekonomi, och alla dessa husliga sysslor ombestyrdes med nöje såsom en förströelse, och mellan lärarinna och elever rådde det bästa samförstånd. Stora voro den kärlek och beundran, som hon vann af sina lärjungar, likasom ock den trogna vård och tillgifvenhet, hon ägnade dem. Men för en så omfattande läroanstalt behöfdes rikliga medel. Det bidrag, man för skolans räkning lyckats vinna af staten, räckte på långt när ej till, och därför måste skolan af ekonomiska skäl nedläggas år 1880. Därigenom måste Fredrique Paijkull skilja sig från en verksamhet, åt hvilken hon med sitt fosterländska sinne hängifvit sig af varmaste intresse, och för hvilken hon visat sig äga en i allo dugande förmåga, och hvilken hon nu ock med stor saknad lämnade.

Hon flyttade nu till Stockholm, där hon mera

odeladt fick ägna sig åt den uppgift hon ansåg högst af alla: vården om sina barns uppfostran. Men med hennes rastlösa ifver och outtröttliga arbetsförmåga blef detta henne dock ej nog, utan ända till sin död arbetade hon med öfversättningar af verk af flere framstående författare såsom Cherbuliez, Heyse, Rudolph och Paul Lindau. En trogen och god öfversättning i förening med en lätt och behaglig stil gjorde dessa hennes arbeten gärna lästa af en större allmänhet. Med sinne och öga öppet för det sköna, hade det verkliga konstverket i Fredrique Paijkull en varm beundrarinna, och väl förstod hon att på ett smakfullt sätt ordna sitt hem, likaväl som hon genom sitt älskvärda väsen där kunde bereda dess gäster den största trefnad. Att där samla några vänner till förtroligt umgänge var henne ett verkligt nöje, hvaremot det tomma intetsägande sällskapslivet med dess lyx och fåfänga var henne en plåga, i hvilken hon högst ogärna och endast af nödtvång någon gång deltog. Hemmet var hennes värld, där hon helst vistades, och det sökte hon göra till en kär tillflyktsort för sina barn, af hvilka hon dock slutligen blott fick behålla ett. Af fyra barn beröfvade döden henne tre. Först dog en liten flicka, som blott var ett halft år gammal, sedan miste hon sin andra dotter, den åttaåriga Olga, hvilken såsom varande ett godt, lifligt och lofvande barn, lämnade stor saknad efter sig; slutligen, för omkring ett år sedan, kom som ett förkrossande slag dödsbudet om äldste, trettioåriga sonen, medicine kandidaten Lincoln Paijkull, hvilken då i det närmaste var färdig att avsluta studierna för läkarekallet, inom hvilket han med sin mycket stora begåfning mer än de flesta troddes skola utöfva en välsignelserik verksamhet.

Själstark och viljekraftig bar hon med undergifvenhet den stora sorg, som den grymma förlusten af make och barn tillfogade henne; dock orsakades troligen häraf det hjärtlidande, hvilket slutligen lade henne på sjukbädden. Under denna sista sorgens tid var det henne en ljuf tröst att fortfarande få äga sin yngste, kärleksfulle son i hemmet, hvilket han med sitt blida väsen och sina ömma omsorger sökte att göra så ljust som möjligt för henne under de stunder han kunde vara skild från sitt arbete. Han är nämligen en skicklig kemist, som nyligen blifvit utnämnd till handelskemist i Stockholm, och det var för henne en glädje att tänka, att hon skulle få se honom arbeta på eget laboratorium i höst. Denna glädje blef henne dock ej förunnad. Nyligen uppstigen från sin sjukdom, firade hon sin namnsdag, Fredrikadagen, hos en af sina systor, där hon glad och älskvärd tycktes vara vid bästa befinnande; men på hemvägen från samkvämet träffades hon af en hjärnblödning, hvilken medförde döden. Varmhjärtad såsom få, hyste hon för lidande medmänniskor det ömmaste deltagande och sökte så långt medel och krafter räckte hjälpa den nödlidande. Kring hennes bild virar saknaden sitt sorgflor. För minnet framstår den i ljuset.

J. S.

TILL VÅR ÄRADE LÄSEKRETS rikta vi en vördsam uppmaning att ihågkomma Idun med insändande af fotografier och teckningar, som kunna vara af intresse för vår illustrationsafdelning. Alla hafda kostnader ersätta vi naturligtvis tacksamast.

VAR SVENSK!

VAR SVENSK i hjärta, själ och håg,
Du son af fjäll och skog och våg!
Var svensk i handling och i ord,
Du son af frie männers jord!

Träd fram som svensk med andans svärd,
Och slå ditt slag i tankens värld;
Var fri, var glad, men stolt och stark
I ädel bragd på egen mark!

Vid rätt och sanning bind ditt ord
Så fast som furans rot i jord;
Var svensk i ära och i mod,
I allvar sträng, i leken god!

Bjud ock som svensk ditt hjärtas tro
Till bergfast grund åt eget bo,
Och ge åt barnen arf en gång
Af manlig gärning, hön och sång!

Räck fram din hand som svensk också
Vid plog och städ, till alla små,
Som uti tunga mödors plikt
Ge åt sitt land dess hjälteedik!

Till fädrens saga lyssna djärft,
När kraftig nordan hviner kärft
Och, som vid Mora strand en gång,
Än är din frihets sköna sång!

Och höres stridens tordön än,
Då varen svenske, alle män!
Då ljude vidt som segerrop:
»Förfäras ej du lilla hop!»

KLIPPANS SON.

MOT FRITT VIVRE.

NYSS HEMKOMMEN från det dyra pensionatet i storstaden, där jag genomgått alla klasser i ett elementarläroverk för flickor, föreföll mig föräldrahemmet mera trångt och inskränkt än någonsin och vårt sällskapslif i köpingen outhärdligt banalt. Hvad skulle jag taga mig till för att ej mögla i detta näste? Lärarinna? Usch då! Jag hade fått mer än nog af lektioner, och jag får kväljningar, bara jag ser en lärobok. Sjuksköterska? Där ligger nog för mycket — hm! prosa gömd innanför sjukrummens dörrar, och dessutom börjar den banan bli så öfverfylld af bildade flickor, att det troligen ej skulle vara så lätt för mig att bli bemärkt. Läkare, som ha fasta platser, äro vanligtvis gifta, och icke ens i romaner har jag funnit det vidare poetiskt att bli förälskad i någon patient med t. ex. neptuni-gördlar, som jag själf skulle ha lagt omkring min utkorades skröpliga lekamen. Sjukgymnast? Brr! Ännu mera läxor först, och sedan! Nej, allt för stor närgångenhet och förtrolighet med mina likars lekamliga skröpligheter undviker jag helst; mitt sinne ligger företrädesvis uppodladt för livvets mera estetiska sidor.

Mamma och pappa önskade, att jag en tid skulle stanna i hemmet och lära mig huslig-

het — där funnos ett par, i deras tycke, eftersträfvansvärda ungherrar i vårt umgänge, men efter åtta månaders hemgjord huslighet tog jag min närmaste framtid i egen hand. Ur en mycket spridd tidning kopierade jag en annons af följande lydelse, med ändring af namn och postadress naturligtvis:

»Mot fritt vivre önskar en bildad, språkkunnig, praktisk, huslig flicka af god familj plats som sällskap och hjälp; är kunnig uti sömnad och handarbeten samt matlagning.»

Detta var ett formulär, alldeles som skrifvet för mig; nobelt, ej en antydning om ett tjänande förhållande, icke ens den aflägsnaste vink om lön. Sådant måste slå an på nobla familjer.

Detta gjorde också min lånade annons; jag fick sju svar på densamma. Enär det i främsta rummet var min önskan att komma bort från våra inskränkta förhållanden i hemmet och köpingen, valde jag endast bland de fyra platser, dagtecknade i två af våra storstäder, och beslöt mig för att blifva sällskap åt fru Donell, född friherrinna Rothbaum, gift med rektorn vid ett tekniskt läroverk. Detta var det förnämsta bland de sju hem, som annonsen öppnat för mig.

Jag anlände till den stora staden en söndagsförmiddag, såg frågande på hvarje mera elegant dam, som stod väntande på perrongen — friherrinnan hade skrifvit, att familjen bestod af fem personer, mamma, pappa, en son, ingenjör, samt två vuxna döttrar — men då dessa mina blickar möttes med afvisande minner från damerna, granskade jag hvarje herre, som såg ut att vänta någon med bantåget. Herrarnes miner voro dock ännu otrefligare än damernas, och så högg jag i häpenheten tag i stationsinspektoren, och han upplyste mig om, att han ej hörde till stadens bärarelag. Hade en främling så där ensam kommit till vår köping, skulle hvarenda en af oss infödda skyndat att stå till tjänst, ta reda på hvem den främmande var, hvem som söktes och i hvilket ärende och så vidare. Nu måste jag här i den främmande storstaden anförtro såväl mig som min koffert åt första okända stadsbud, som anmälde sig.

Vid framkomsten till rektorns bostad, tre trappor upp, kom han själf och öppnade för mig och stadsbudet. Hans hustru var upptagen af matlagningsbestyr, sade han nog så gemytligt. Hon öfvervakar tillagningen af söndagstårtan, antog jag. Efter en stund kom hon in, åtföljd af blomkålsdoft och lamsteksos, en liten rörlig fru med ett godmodigt, skalkaktigt uttryck i de gråbruna ögonen.

»Välkommen, kära barn!» hälsade hon efter en snabb blick öfver hela min storvuxna person. »Nu skall jag först och främst anvisa dig en vindsplats för din koffert och dina klädningar. Det blir dock bäst att packa upp här ute i tamburen i eftermiddag; kofferten är, oupppackad, för tung för Milli och fröken att bära upp för trappan till vinden. Var god följ mig här genom köket!»

Friherrinnan före, jag efter upp på en vind, där en vrå, afstängd med ett sitsskynke, anvisades till mina kjolar och klädningar; sedan bar det ned igen och in i ett rum intill köket, afdeladt med en hög skärm, så ny att den luktade furu, och stiften, hvarmed den tryckta domestiken var fastsatt i ramen, glänste som guld.

»Fru friherrinna,» började jag stammande, då jag vid första anblicken kring rummet såg, att vi inträngt i en — jungfrubur, med en ännu ouppbäddad säng.

»Barn, du skall helt enkelt kalla mig tant!» afbröt friherrinnan, i det hon jämnade ut kuddarne i sängen och bredde ett rödt och

hvitt täcke öfver dem. »Milli är eljes mycket ordentlig, men vi ha alla sofvit något länge på söndagsmorgonen. Här står din säng och byrå; som du ser är detta blott en sofplats; du kommer ju hela dagen att vara inne hos mig, som mest är ensam.»

»Äro fröknarna Donell ej i hemmet?»

»Vid måltiderna, jo. Doris, vår äldsta, förbereder sig till att resa till Kina som missionär, och Klara håller ifrigt på med att lära ryska språket för att som gymnast slå sig ned i Petersburg.»

Det skalkaktiga draget i tants ansikte hade lämnat rum för en sorgmodig skugga. »Ungdomen i våra dagar går helst öfver ån efter vatten,» tillade hon med en snabb blick på mig.

Jag hade på tungan att spörja efter sonen, men hejdade mig vid tanken på, att han möjligen förberedde sig till att civilisera någon nyupptäckt negerstam. Dessutom föreföll det mig, som om tant ägde förmågan att se tvärs igenom mig och vid mitt första ord om civilingenjören skulle ha sett, att han stod som ett halft omedvetet förhoppningsfullt något i det framtidsperspektiv, som tants bref öppnat för min inre syn.

De äro alltid halft omedvetna dessa faktorer, med hvilka vi flickor stundom räkna.

Hans — civilingenjören — hade dock förlagt sin verksamhet inom fäderneslandet, så där ett par tre tusen kilometer från hemmet; detta förtäljde mig tant alldeles oombedd.

Husets döttrar kommo ej hem till söndagens middag, men både tant och rektorn voro muntra, trefliga människor, och den stora lifiga staden måste ju erbjuda många nöjen och förströelser, många tillfällen att bli sedd och göra intressanta bekantskaper; det var med glädje mod jag första kvällen trädde bakom min skärm i jungfrukammaren, innan Milli kom hem från sin söndagspromenad.

Nästa morgon vaknade jag vid en dof smäll eller duns i väggen. Den efterföljdes af flere dylika; där fanns någon, som arbetade i en väfstol i rummet näst intill. Jag satte mig upp, såg på mitt ur, som visade på half sju; det var vid samma tid, som jag i hemmet nödgats stiga upp och hjälpa till med morgonssysslorna; här hade jag beredt mig på att få sofva till klockan åtta. Milli hördes slamra i köket med kokkärl och spiselringar, och när jag kikade ut bakom skärmen, fann jag, att hennes afdelning af rummet redan var städad.

»I dag sitter friherrinnan själf i väfstolen, och jag har gjort i ordning i rummen. Fröken får fritt välja, hvilka dagliga sysslor fröken önskar; hittills har jag varit städerska, men om fröken ej vill laga maten, så kan jag ta den sysslan,» utlät sig Milli, när jag morgonklädd utträdde i köket.

»Friherrinnan väfver!» var allt hvad jag förmådde frambringa.

»Rödlakan till dörrförhänge, ja. Jag har af henne fått lära en del konstväfnader och plägar eljes sitta i väfstolen före frukosten, men sedan köksan blef gift och flyttade, har friherrinnan och jag hjälpts åt med göromålen. — Det här köttet skall stekas tillsammans med potatisen; jag har fått en spickesill, så är det bara osten, kaffet och brödkorgen. Dukar fröken?»

Klockan åtta stod frukosten på bordet, och nu infunno sig äfven döttrarna vid måltiden. De hade båda ett tankspridt, frånvarande ansiktsuttryck; så att säga förstörade kopior af mitt eget, medan jag gick och längtade efter dagen för min afresa från hemmet. Tant talade lifligt med mig om konstväfnad och trodde, att jag nog skulle bli mera intresserad däraf, »vi» skulle väfva öfverdrag till förmaks-

möbeln, när dörrgardinerna blefvo färdiga. Efter frukosten skulle Milli få lof att väfva, medan »vi två» gingo på torget och sedan lagade middagen.

Efter en veckas förlopp kunde jag tants hushållsordning utantill och visste också genom henne själf, att stor sparsamhet och mycket arbete var af nöden för henne, om debet och kredit skulle gå ihop. Innan mannen fick rektorssysslan, hade de nödgats göra skulder för barnens uppfostran, och de två döttrarna hade nu plötsligt fattat beslutet att på skilda vägar, fjärran från hem och fosterland, möta skiftande öden.

Jag hade nu sett så pass mycket af fröknarna Donell, att jag insåg, hur de liknade mig i sinnesriktning. Äfven för dem var föräldrahemmet för inskränkt; äfven deras åtrå stod till omväxling och en smula äfventyr — af hyggligt slag, naturligtvis — äfven de räknade med »halft oförstådda» faktorer; äfven de öfvergäfvos af ren självviskhet en hårdt arbetande mor, en sträfsam, kärleksfull far, för att slita ut sig på verksamhetsfält af kanske problematiskt gagn för dem själfva och mänskligheten.

Den afton, som min inre likhet med fröknarna Donell stod klar för mig, bet jag i mitt örngång för att hindra mina snyftningar att tränga genom sitsskärmen bort till Millis öron. Hon var så klok, så snäll, denna tjänande unga kvinna, men min ånger öfver att ha lämnat mina rara, arbetsamma föräldrar, min nästan utslitna fina mamma, att bäst hon kunde reda sig med en näsvis piga, som nu var hennes enda dagliga sällskap, denna ånger kunde jag ej förtro Milli. Innan jag somnade den natten, hade jag fattat beslutet att redan följande dag resa tillbaka till mitt hem.

Men följande dag hade vi fintvätt, tant hjälpte själf till därmed; det skulle varit fejt och lumpet att då undandraga henne hjälp af mina unga kraftiga armar och händer; hon arbetade ju själf med så glädtigt mod; var så god och älskvärd, fastän jag mer än anade, att bekymmer för de själsfrånvarande döttrarna lågo tungt på hennes hjärta liksom på rektorns. Denne senare var en något vek natur och behöfde så väl, så väl det solvarma leende, som lyste emot honom och oss alla från husmoderns vackra ögon. Nej, så länge hon sträfvade så hårdt för döttrarnas utrustande, bjöd mig plikten att stanna, tyckte jag. Om två månader skulle de båda unga damerna afresa, och då kunde tant umbära min hjälp.

Tants och min förströelse inskränkte sig till skymningspromenader i stadsparken, läsning af ett par goda böcker, samt ett besök på en tafvelutställning. Hon, jag och Milli gingo skiftesvis i kyrkan; för öfrigt var vår söndag en för oss tre välbehöflig hvilodag. Alldeles som i mitt föräldrahem.

En afton, kort före fröknarna Donells afresa, upptäckte jag, att mina hvardagsskor voro söndriga och ärmarne i min klädning utslitna. Jag stod vid lampan framför skärmen och synade skadorna, när Milli kom in i kammaren och äfven började kläda af sig för att gå till sängs. Det var med en tung suck jag insåg nödvändigheten att skriva hem och

be om penningar, om jag ej ville gå hvar dag med mina dyra getskinnskängor och min näst bästa yllekädnings, men jag visste ju, hur svårt det just nu skulle blifva för de mina att sända mig mynt. »Obegripligt, hur fort jag här slitit ut kläder och skodon!» utbrast jag.

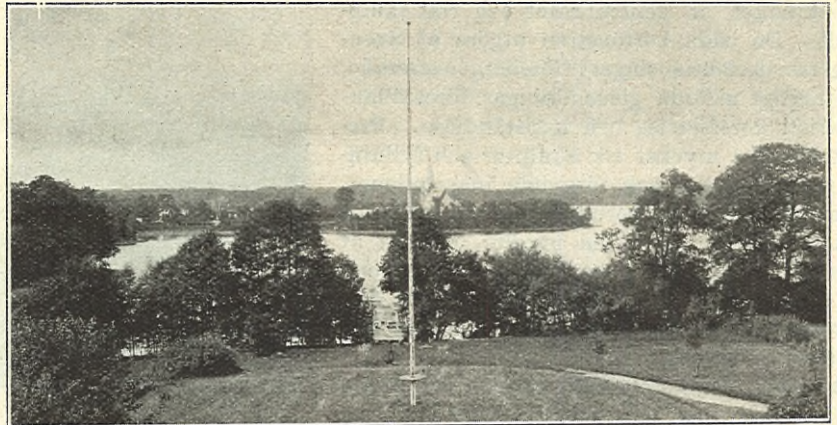
»Inte alls obegripligt, när man arbetat så, som fröken har gjort, och det bara mot fritt vivre,» utlät sig Milli en smula sarkastiskt.

»Jag tjänar ej,» svarade jag kort.

»Hvad då? Här har fröken ej fått lära sig andra göromål, än fröken redan kunde från sitt hem. Det är väl så, som friherrinnan sade, när hon läste frökens annons, att man för att rädda en mängd bildade hem borde grunda en förening af kloka fruar, som förbundet sig till att på ett hyggligt sätt vänja så kallade bättre flickor af med oseden att förbruka sina krafter gratis hos främmande, när deras föräldrar så väl behöfde deras hjälp i hemmen, eller åtminstone kunde fordra, att de vuxna döttrarna ordentligt försörjde sig genom sitt arbete.»

Jag stod stum med den söndriga skon i handen. Tant hade således velat ge mig en läxa genom att till det yttersta taga min arbetsförmåga i anspråk! Hon hade gjort detta på ett kärleksfullt sätt, men huru många unga flickor erhålla väl en moderlig vän, under det de, med ringaktning för en tjänande ställning och ett ordentligt afönadt arbete, släpa för — fritt vivre?

EVA WIGSTRÖM (AVE).

VY AF FEGEN MED SANDVIKS KYRKA.

SANDVIKS NYA KYRKA.

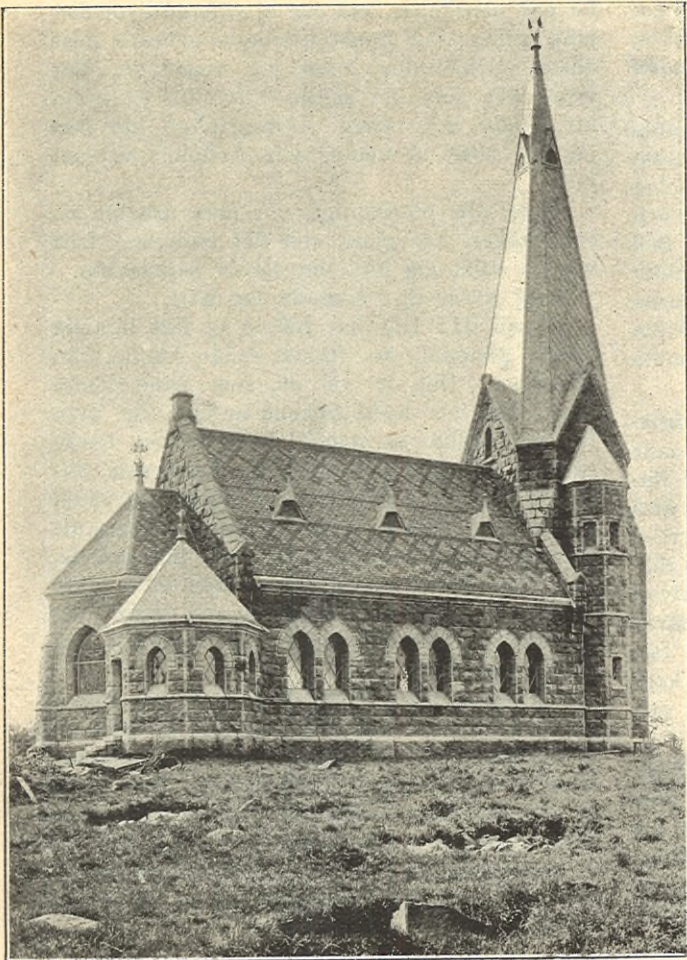
SANDVIKS FÖRSAMLING, belägen i en utkant af Småland, på gränsen till Halland och Västergötland, är den minsta i Wäxjö stift och har en fattig befolkning af endast ett par hundra personer, men dess kyrka, som efter den gamla kyrkans brand den 6 januari 1896 nybyggts åren 1897—1899 och af biskop N. J. O. H. Lindström invigdes den 24 sistlidne september, är en af de vackraste och stilenligaste i vårt land. Byggnadens murer är uppfördt af granit. Socklar, lister, solbänksplattor, fönstersmygar, hvalfringar, gesimser och portaler äro af finhuggen granit, öfriga utvändiga partier af reguliert huggna granitblock, som hafva lika form och storlek. Vid norra sidan af tornet, som har kvadratisk grundplan, har förlagts ett särskildt trapporn, hvars granittrappa leder upp till orgel- och tornrummen. Skeppet, som å hvardera sidan har tre kopplade fönster, är försedt med invändigt tak af synliga takstolar och pärladt brädpanel. Koret har krysshvalf af tegel samt golf af ekstafparkett. Altarbordet är försedt med ett mindre sakramentskåp, från hvilket ett väl snidadt, delvis förgyllt kors reser sig.

Bland nu befintliga Cacaosorter intages säkert förnämsta platsen af

HULTMANS CACAO

Guldmedalj

vid 1897 års Konst- och Industriutställning i Stockholm

DET YTTRE AF SANDVIKS NYA KYRKA.

Altarskranket är genombrutet och rikt skulpterat. De båda korfönstren utgöra af Svenska glasmåleriaktiebolaget i Göteborg levererade, konstnärligt utförda glasmålningar, föreställande Kristi korsfästelse och uppståndelse. Predikstolen har mycket rik skulptur och fyllningar med inskurna och förgyllda inskriptioner. I skeppet strax intill korupphöjningen och midt framför altaret synes en pryddig dopfont af kalksten. Läktarbarriären är genombruten och rikt skulpterad. Vid korets södra sida är den åttkantiga sakristian, som står i direkt förbindelse med koret.

Skeppets och korets yttre taktytor äro täckta med svensk ljus och mörk skiffer i vackra mönster, tornet med zink i rutor. Korset på spiran består af smidt och förgyllt järn.

Den ovanligt gedigna kyrkobyggnaden har på grund af församlingens litenhet mycket små dimensioner. Kyrkans hela längd är endast 25 m., tornets och spirans höjd 33 m., kyrkväggarnas 5,5 m., skeppets utvändiga bredd

9,5 m. Kyrkan i sin helhet med målningar och färgdekorationer liksom alla dess detaljer, såsom dörrbeslag och dörrhandtag, är hållen i genomgående götisk stil. Den ståtliga kyrkobyggnaden har ett ytterst naturskönt läge på en udde i sjön Fegen, som är tre mil lång och ligger i ett hörn mellan de tre landskapen Småland, Halland och Västergötland. Läget påminner mycket om Leksand.

Kyrkobyggets arkitekt har stadsarkitekten i Halmstad Sven Gratz varit, entreprenör och byggmästare J. Larsson från Sandhems församling i Älfsborgs län. Målnings-, förgyllnings- och dekorationsarbetena hafva verkställts af firman Högfeldt och Thomsen i Halmstad, skulptur- och snideriarbetena af skulptören August Johansson från Ulricehamn.

Kostnaden för kyrkobygget, hvilken uppgått till omkring 35,000 kronor, har bestridits af kyrkokassan utan församlingens betungande. Anledningen till, att en så betydande kyrkokassa kunnat samlas i en liten fattig och glest befolkad smålandsbygd, är den, att Sandviks kyrka af ålder varit en offerkyrka, till hvilken offergåfvor in-

gens vredgade vågor. I sin nöd ropade hon till Gud och lofvade honom ett tempel i offergård, om hon räddades. Hennes farkost blef därefter af vågen drivven i land på den udde, hvarest hon, ihågkommande sitt löfte, byggde den första helgedomen och där nu det nya, härliga templet speglar sig i vattenytan. I den helgedom, som sålunda kom till stånd på grund af åt Gud gifvet löfte, hafva sedan under alla efterföljande tidsåldrar löftes- och tackoffer framburits i den tanke, att de där varit Gud mera välbehagliga än i andra tempel.

C. O. CARLSSON.

»KARIN PÅ BERGET».

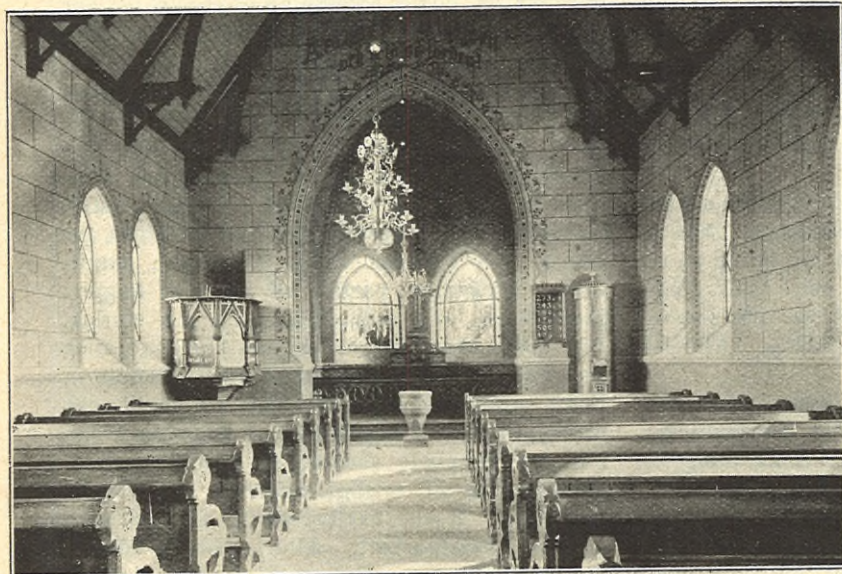

EJ SÄLLAN klandras vi svenskar därför, att vi »leva högt» — och det är nog ej så orätt. Vi vilja i dag i Idun presentera en svensk kvinna, som »lever mycket högt», mycket högre än de flesta, ja, kanske än *alla* Iduns ärade läsarinnor, åtminstone under sommaren.

Och dock är hon hvarken högättad eller rik — och det oaktadt torde ingen klandra *hennes* för, att hon »lever så högt». Hen-

A. Blomberg foto.

FRÅN SKOLUNGDOMENS TÅFLINGSSEKJUTNING DEN 30 SEPT.
AFMARSCH FRÅN KUNGSTRÄDGÅRDEN.

DET INRE AF SANDVIKS NYA KYRKA.

flutit från kringliggande socknar, stundom äfven från utrikes ort. Kyrkan, som enligt alla i orten gängse sägner varit utgångspunkten för kristendomens spridning i kringliggande Smålands- och Västgötabygder, fick sin karaktär af offerkyrka på följande sätt:

En förnäm kristen odalbondes dotter från Halland hade råkat i lifsfara, då under stark storm hennes båt kringkastades af Fe-

nes namn är skolläraryn Karin Danielsson, och hon »lever så högt» som — 1,159 meter öfver hafvet, på Sellsjöfjällets topp i Jämtland. Där betjänar hon turisterna, n. b. dem, som orka »krafla sig» dit upp, med värmande och stärkande »kaffe och doppa». Hon går hvarje morgon den 4 kilometer långa vägen från *Bydalens* turismhotell vid Sellsjöfjällets södra fot upp till turistryddan på fjälltoppen, där det merendels blåser, så att det skakar i den lilla 8-kantiga byggnadens alla fogningar, som för den skull är med starka järnlinor fastkedjad vid berget. Därinne behöfver man i allmänhet ej besväras af värme, ty ofta är temperaturen där ej öfver 10 à 12° C. Då därtill kommer, att hyddan är byggd af endast tunna bräder, mellan hvilka dagen klart lyser in, så undrar man ej öfver, att Karin ofta nog vid ens inträde sitter insvept

DREYFUS' BARN I TRÄDGÅRDEN TILL VILLA MARIE I CARPENTRAS.

i en näpen fårskinnsfäll, hvilken hon, själf-uppoffrande som hon alltid är, erbjuder åt de resande att svepa in sig uti för att en stund värma upp de trötta och frusna lemmarna, under det hon själf tager fram sitt fotogénkök för att »laga till» den värmande kaffetåren. Att dagligen gå 4 kilom. på en landsväg i Upland är ju »en smal sak», men ej så att dagligen klättra 4 kilom. upp i höjden i 45° vinkel bland »stenar och moras» och därtill bära på några kilo kaffe, socker och bullar — och en god bit väg har Karin efter vatten, ty däruppe på fjällets topp rinna inga fjällbäckar.

Då jag med sällskap besökte Karin där uppe, blåste det så, att man tyckte sig vara uppe i en väderkvarn — så dundrade det där uppe — och regnet piskade på de små rutorna, så att de skakade; molnen flögo hvi-

nande under våra fötter, sjungande sina dystra melodier. Vi voro flere gånger nära att blåsa omkull, innan vi nådde den lilla hyddan med dess lilla täcka härskarinna. Regnet och stormen gjorde, att vi ej kunde begagna oss af Karins stora tub, medels hvilken man där uppe kan skåda 8 à 10 mil rundt omkring sig, alltså en god del af det västra Jämtland — man skall med tubens hjälp kunna se öfver 100 sjöar och ett tiotal kyrkor, ehuru afståndet dem emellan där ibland är flere mil. Vi frågade Karin, om hon ej kände sig »kuschlig» där uppe, men hon tycktes vara vid godt mod. »Kan jag ej gå ned på kvällen för regn och blåst, så ligger jag kvar här på golfvet, invirad i min fäll» — rummet har hvarken säng eller spis — »men då det börjar bli mörkare kvällar i augusti, har jag en bekant flicka till sällskap här och trifs då godt. Dessutom är det sällan någon dag, då jag ej har besök af en eller flere turistsällskap. Det tycker jag är så trefligt, då någon kommer, med hvilken man får tala några ord...»

Sedan vi värmt oss med Karins särdeles goda kaffe och doppat »3 fulla koppar», måste vi trots stormens raseri lämna den lilla hyddan och säga vårt »tack och farväl» till den välvilliga värdinnan för att hinna ned för fjället och fram till *Strömvallens* turisthydda, c:a 1,5 mil därifrån. Hela vägen utför fjället kunde vi ej annat än tala om den modiga flickan, som vågar ensam bo däruppe, utan att ens hafva en katt till sitt sällskap; och blefve hon i en hast sjuk, hade hon ingen till sin hjälp. Ännu kl. 10 på kvällen, då vi framkommo till vårt mål, *Strömvallen*, kastade vi en sista »titt» upp till Karin, hvars bostad då syntes som en liten fågelbur där uppe å

fjälltoppen. Vi finga då vid vår framkomst värma oss vid en sprakande brasa i den öppna spisen och lägga oss i bäddade sängar — men Karin, hon fick nöja sig med att krypa in i sin fårskinnsfäll — ty den kvällen kunde ej Karin gå ned till Bydalen för storm och regn. »En sådan modig jämttös är värd att komma in i Idun,» sade vi.

Då augusti människensaftnar börja aftaga och snön åter yr kring Karins hydda, blir det att leka »sista paret ut» för Karin och hennes väninna däruppe. Då flyger Karin åter ned till sin skola i Undersåker för att betjäna de små »turister», som börja att under hennes ledning göra sin svåra »turistfärd genom lifvet».

JON.

VÅRA ILLUSTRATIONER.

PRINS HANS AF GLÜCKSBURG gästar för närvarande det svenska hovvet. Den älskvärde gamle furstens gästbesök i Stockholm äro för öfrigt ej sällsynta, ty han trivdes godt härstädes, kanhända nu mera än någonsin, sedan den danska och svenska furstefamiljen ännu en gång bundits vid hvarandra genom äktenskapsband.

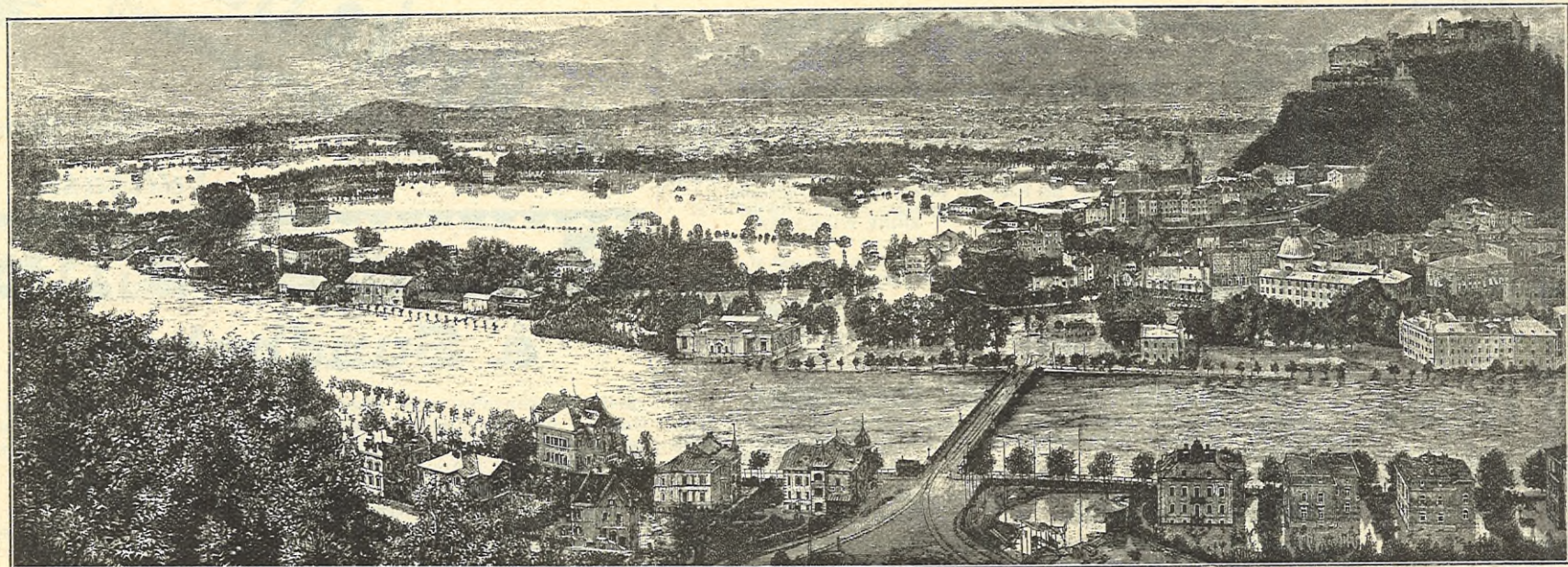
Prins Hans af Glücksburg är född i Gottorp den 5 december 1825 och broder till Danmarks nu regerande konung, Kristian IX.

FRÅN SKOLUNGDOMENS TÄFLINGSSKJUTNINGAR bjuder Idun i dag en bild. Det är i Kungsträdgården. De raska gossarne stå uppställda i fyrkant, medan korum hålles före afmarschen till Ladugårdsgärdet. En väldig folkskara — mammor, fäder, systrar och bröder till de unga skyttarne — vimlar i alléerna. Sedan psalmens toner tystnat, ropa gossarne: »Gud bevara konungen och fäderneslandet!» hvarefter samtliga afdelningarna, med musik och vajande fanor i spetsen, tåga ut till Ladugårdsgärdet, fyllande den nyvaknade stadens gator med marschmelodier och trumhvirflar.

DEN BEFRIADE MARTYREN, kapten Dreyfus, har äntligen, där han nu i Carpentras i södra Frankrike ömt vårdas af sin hustru, fått återse sina båda barn, hvilka lefvat i djupaste okunnighet om sin faders hemska öde under de sist förflyttna fem åren.

Vi bjuda i vårt dagsnummer våra läsarinor porträtten af den sjuårige Pierre och den sexåriga Jeanne Dreyfus. Det var vid minnet af deras spåda gestalter, som Dreyfus under de kvalfulla åren å Djafvulsön höll modet uppe, när förtviflan och van-

FRÅN DE STORA ÖFVERSVÄMNINGARNA I ÖSTERRIKE. UTSIKT ÖFVER SALZBURG.

sinne voro nära att bräcka kraften hos denne öfvermänskligt starka ande.

DET ÖFVERSVÄMMADE SYD-TYSKLAND. Efter de sällsynt vackra sommarmånaderna juli och augusti utgöt sig i midten af september öfver de tyska och österrikiska alperna en regnflod, hvilkens verkningar voro så förhärjande, att något liknande ej tillföre iakttagits därstädes i detta århundrade.

Efter några regniga och kalla dagar visade sig den 11 september de kring Salzburg belägna höjderna Untersberg, Göll, Tännengebirge m. fl. beäckta med stora massor nyfallen snö.

Till följd därpå motsåg man vackert väder, men i stället inträffade ett tre dagars oafbrutet regn med starka skyfall i öfre Salzachdalen. Floden Salzach steg med förfärande hastighet, och på eftermiddagen den 13 september hade den inom staden Salzburgs område höjt sig 4 meter öfver normalvattenståndet.

Aldrig tillföre hade Salzburgs befolkning upplevat något liknande som denna dags eftermiddag. Från Nonnberg syntes ej längre en leende och grönskande dal, utan endast en ofantlig sjö med smutsigt vatten, i hvilket en stor del af husen i förstaden Nonnthal lutade mot sin undergång. Bottenvåningarna i alla hus stodo under vatten och gatutrafiken uppehölls med möda af småbåtar.

Men ännu hemskare var den anblick floden Salzach erbjöd, där dess stigande vattenmassor i ursinnig fart och under ett oerhördt brusande hvirflade fram mellan Fästnings- och Kapucinerbergen, förhärjande promenadvägar, trädgårdsanläggningar och praktfulla villakvarter.

Den 14 september började ändtligen vattnet sjunka, så att skadorna kunde öfverskådas. Staden erbjöd då en sorglig anblick af förstörelse: massor af hus voro ramponerade, broar splittrade, parkerna liknade moras, fabriksbyggnader lågo i ruiner och stora varulager hade skingsrats af vågor. Hvad människor under mångårigt, idogt

arbete sammanfört och byggt upp, hade på ett par dagar fullständigt förintats.

Vi meddela i vårt dagsnummer en vy af den vackra staden — Mozarts födelsestad — sådan den tedde sig under den fruktansvärda vattuflodens dagar.

STOR LITTERÄR PRISTÄFLING.

Vi tillåta oss erinra om vår i Idun n:r 73 utlysta stora pristäfling med de till fyrahundra (400) kronor uppgående prisen.

Täflingstiden utgår den 31 innevarande oktober.

»BORT MED DE GAMLA I HUSET!»

DET RÅDET GAF »Karins fröken» »alla de unga fruarna» och talade af egen bitter erfarenhet. Men det rådet bör nog, noga öfvervägas, innan det följes. Och männe Karins fröken den stunden, då hon som husets rättmätiga härskarinnas trädde öfver tröskeln till sin makes hem, männe hon betänkte, att hon vis å vis »den gamla i huset» hade sina skyldigheter, när denna förut till sin husbondes belåtenhet skött hemmet? Bestämdt icke. Har ej erfarenheten lärt oss, såväl de unga som de äldre husmödrarna, att det, som ordspråket säger, »finnes så många hufvuden, så

många sinnen». Att det oftast är lynnena, som ej passa samman här i lifvet och vålla så många ledsamheter och sorger, som man kunde bespara och besparas för, om man blott toge dem med i räkningen. Jag vill nu tala om min erfarenhet af »den gamla i huset».

Det fanns i mitt blifvande hem en tjänarinna, som varit där i tio år, och kan jag ej neka till, att jag bestämdt föresatt mig, att, innan jag som husmoder trädde inom hemmet, skulle hon vara borta, och min fästman, oakadt han var mycket nöjd med henne, gaf mig full frihet att handla som jag ville. Min mor öfvertalade mig slutligen efter mycket motstånd att behålla tjänarinnan tills vidare. Första dagen efter mitt giftermål, då jungfrun kom in för att emottaga mina order, yttrade jag till henne, att jag väl kunde förstå, att det kunde vara kinkigt nog för oss å ömse sidor att arbeta tillsammans, men att vi skulle komma öfverens om att försöka på ett halft år. Väl skulle vi betänka, att hvar och en af oss hade sina såväl goda som svaga sidor, och att vi framför allt skulle försöka behärska våra lynnen och ej låta dem få öfvertaget samt, om vi under den tid, som jag utsatt som prof, komme underfund med, att vi ej passade för hvarandra, vi skulle skiljas som vänner och ej med bitterhet.

Närmare tjugo år äro nu gångna sedan den dagen, och jag har aldrig frågat min tjänarinna, om hon ville stanna kvar hos oss, det har fallit af sig själf. För hennes förhållanden storartade anbud ha gjorts henne, men förgäves. I mörka och ljusa dagar, som lifvet ju bjuder, har hon stått vid min sida, med vänlighet, förtroende och tacksamhet hafva vi under alla dessa år mötts och mötas dagligen och stundligen. Ty säkert är, att såväl husmodern som tjänarinnan stå i tacksamhetsskuld till hvarandra och med penningar betalas ej allt i ett hem.

Finnes det en tjänarinna, där du som brud träder in, möt henne med förtroende och ej med misstroende, låt henne känna, att hvarken hon eller du behöfver spela martyr.

Schweizer-Siden är det bästa!

Begär profver på våra nyheter i svart, hvitt eller kulört från 55 öre till 15 kr. pr meter.

Specialitet: Nyaste sidentyger för sällskaps-, bal- och promenadtoiletter samt till blusar och foder.

De utvalda sidentygerna sändas till Sverige endast direkt till privatpersoner tull- och fraktfritt till hemmet.

Schweizer & Co., Luzern (Schweiz).
Sidentygs-Export. (C)

Singers Original-Symaskiner

äro de bästa.

Säljes i Stockholm endast

15 Fredsgatan 15, Singers filial.

Slakteriaktiebolaget Norrmalms,

Stockholm,

Koncentrerade Bouillon

rekommenderas såsom den bästa och billigaste i handeln förekommande bouillonssort.

Konstslöjdatelier,

Karlavägen 6.

Undertecknade, som genomgått Högre Konstindustriella Skolan i Stockholm, motaga från den 5 oktober elever i läderplastik, gyllenläder, akvarell- och porslinsmålning, träskärning samt slöjd efter Nääs metoden etc.

Undervisningstider f. m. 10-2. Eftermiddagslektioner 3 gånger i veckan. Pris pr kurs, 50 timmar, 20 kr. Referenser: Hrr Rektor V. Adler, Direktör O. Salomon. Anmälningar mottagas hvarje dag 12-1 Brännkyrkagatan 2 A. II. Rikstel. 3152. ELIN SCHULDHEIS. SIGNE WIDEGREN.

F. Uhnér & C:o,

Utsökt sortiment af

Möbelyger, Gardiner, Portiärer, Borddukar, Mattor

— Etablerad 1866 —
22 Fredsgatan 22.

— Reelt och billigast. —
Profver utlämnas till landsorten.

Pensionnat de jeunes demoiselles.

Maison de premier ordre. Education soignée. Vie de famille agréable. Confort moderne. Demander le prospectus aux Directrices M^{elles} Guillaume, Rosevilla, Neuchâtel (Suisse). (H. 8303 N.)

Damhårarbeten.

Peruker, Benor, Flätor, Lånkar m. m. i tusental hos Herr och Fru E. MALMBERG, 58 Klarabergsgatan 58.

Hvad skola småtingarne göra?

Alla slags materiel fås från Kindergården, Kommendörsgatan 25, Stockholm. Priskurant sändes. (G. 89588)

C. J. Johansson,

22 Österlånggatan, Stockholms län.

Största lager af

Musikinstrument.

Stor prisnedläggning

enligt Illustrerad priskurant gratis och franko.

Allm. Tel. 26 05,

Riks- 41 88.

Hållbaraste

äro

Äkta Ryska Galoscher
(Petersburgs-Fabrikatet)

därför äfven
billigaste.

Hemmet Elim å Sundbyberg

emottager konvalescenter efter in- och utvårtes sjukdomar samt personer i behof af hvila. Omsorgsfull vård, godt bord, moderata priser. Läkare: Extra provinsialläkaren Doktor J. Jonsson, eljest läkare efter eget val.

OBS! Sinnessjuka och tuberkulösa personer emottagas ej!
Post- och Telegrafadress: Hemmet Elim, Sundbyberg,
Allm. Telefon Sundbyberg 45. (S. T. A. 64866)

I Carolina Östemans Handarbetskola,

Lästmakaregatan 14 & 16,

lämnas undervisning af skickliga lärarinnor till äldre och barn i alla slags Slät- och Konst-sömnader, Märkning, Filetguipure, Knyppling, Macramé, Träsnideri, Glödrkning, Läderplastik, Glasetsning, Spån- och Bastarbeten m. m. Fritt val af arbete och tid. Tillträde när som helst. Billiga priser. Prospekt på begäran.

Broderier, Märkning, Upprättningar och Monteringar utföras på beställning.

Smycken

med briljanter o. pärlor och kulörta stenar, modernaste och största urval till billigaste pris hos

K. ANDERSON,
Hofjuvelerare,
1 Jakobstorg 1.

Tandläkare TOM von HALL.

— 15 Stureplan 15. —
Hvard. 10-2, 5-6. Helgd. 10-12.
Allm. Telefon 5848.

gen. Red. af Läkareförteckningen.

Doktor HILLER,

Floragatan 10.
Fr. 26 Sept. 9-11 f. m., 3-4 e. m.
Allm. tel. 347. (G. 89285)

Tandläkare Sjöquist

Drottninggatan 68, Stockholm.

TANDLÄKARE

G:son Hård af Segerstad,
Alma Hård af Segerstad.

Birger Jarlgatan 13, 1 tr.
Rikstel. 20 48. Allm. tel. 86 46.

Tandläkare G. W. Widfond

Drottningg. 74. — Rikstel. 2754
OBS! Garanti för hållbarhet.

Tandläkare WIBOM,

Östermalmsstorg 1.
Mottagningstid 10-12, 6-7.

Tandläkaren

Dr Erik G. Åkerlund

Efter fleråriga studier och praktik i Nord-Amerikas Föränta Stater öfvertagit och sätter Tandl. Carl Rosanders praktik r 36 Malmstorgsgatan.
Anmälningsstid 12-1. Allm. tel. 57 63.

Kurs i

Sjukgymnastik och Massage

af medicine kandidat A. Kjellberg, legit. sjukgymnast. Prospekt på be-
m. Adr: Stockholm, Mästersamuelsg.
Allm. tel. 667. (S. T. A. 61910)

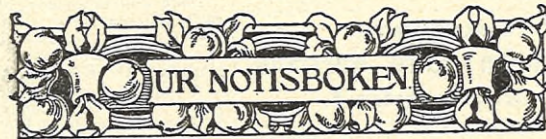
Varma vänskapsband kunna knytas å ömse sidor, utan att respekten för husmodern däraf kommit till korta. Gif »pärlan» den *vätta infattningen*, och hon skall blifva ditt hems skatt, som du ej har råd att mista.

EDA.

KUNGL. TEATERN återupptog i måndags Adams populära opera »Konung för en dag». Som Zéphoris uppträdde hr *Ödmann*, hvilken ej på flere år utfört detta parti. Ehuru ej vid bästa röstdisposition skördade han dock det lifligaste bifall. Med erkännande måste särskildt fröken *Thulin* som Nemea nämnas. Föreställningen, som leddes af hr *Lang*, hade eljes att uppvisa många slitningar och missöden. Andra och tredje raderna voro utsålda, medan parkett och första raden voro föga mer än till hälften besatta. Bland de närvarande märktes kronprinsen med uppvaktning.

OLYMPIATEATERN öppnar i dag åter sina portar under hr Emil Lindens direktion. Programmet upptager nutidsdramat »Dreyfus», som utföres af Deurellska sällskapet.

SOFIAHEMMETS 10 ÅRSJUBILEUM. Minnet af Sofiahemmets 10-åriga verksamhet å dess nuvarande plats firades den 1 dennes med en anslå-

ende högtidlighet i närvaro af drottningen, prinsen och prinsessan Bernadotte samt ett 70-tal af hemmets gynnare och vänner, äfvensom ett stort antal »syster». Den högtidliga akten inleddes med en psalm, hvarefter hemmets predikant, pastor Lindhagen, talade öfver orden: Herrens nåd varar evinnerligen. Sedan åter en psalm sjungits, meddelade hemmets skattmästare, kabinettskammarherren greve Cronstedt, en redogörelse för dess verksamhet under de gångna 10 åren. Därefter framförde styrelsens vice ordförande, förutvarande statsrådet Gilljam, ett tack först till drottningen för den insats hon gjort och fortfarande gör i arbetet för hemmets bästa, vidare till styrelsen och föreståndarinnan, till läkarpersonalen och slutligen till systerarna. En annan styrelseledamot, seminarierector Lundgren, avslutade högtidligheten med några betraktelsens ord och en bön.

För att hufvudsaken af hemmets nu 10-åriga tillvaro har styrelsen, såsom förut omtalats, på drottningens förslag utfärdat ett uppdrag till allmänheten om insamlande af medel för upprättande af ett ålderdomshem för hemmets sjuksköterskor. Till detta har drottningen såsom grundplåt lofvat ett bidrag af 10,000 kr. Dessutom ha till skattmästaren greve Cronstedt för samma ändamål från skilda håll öfverlämnats omkring 20,000 kr.

ÅHLINNA SKOLANS BEKANTA FÖRESTÅNDARINNA fröken *Karin Ahlin* afled härstädes efter en långvarig sjukdom den 30 sept. Fröken Ahlin var född den 25 november 1829. Vi skola med det första återkomma till en närmare skildring af hennes dugande lifsgärning, författad af en bland hennes äldsta vänner, den kända signaturen L. S.

BISKOPINNAN JOHANSSON I HERNÖSAND har plötsligt aflidit. Då hon den 30 sept. med sin make företog en promenad, blef biskopinnan plötsligt illamående. Hon infördes till vaktmästaren i konsistoriet och läkare eftersändes genast, men kunde intet uträtta. Dödsorsaken var hjärtslag. Vendela Johansson var född den 19 oktober

Vid

tvätt af linne, ylle och färgade saker använd

HYLINS EKONOMI-TVÅL

hvilken finnes att tillgå hos alla Parfym- och Detaljhandlande.

1836 och dotter till godsägaren, förre löjtnanten frih. A. F. Rappe. Hon ingick äktenskap den 15 juni 1870. Hon sörjes närmast af make, en son och fem döttrar.

HAGA TRÄDGÅRDS VÄXTUTSTÄLLNING, 9 Biblioteksgatan, som någon tid pågått, har väckt välförtjänt uppmärksamhet för de synnerligen vackra prof, den lämnar, på en högt driven växtkultur. Särskildt synes här ett lämpligt tillfälle erbjuda sig för alla i oktober nyinflyttade, som vilja smycka sina våningar med några af Floras barn till den stundande vintern. Men skynda er bara, ty om några dagar stänges den vackra utställningen!

SKANDINAVIENS ERKÄNDT FÖRNÄMSTA MODEBLAD ÄR IDUNS MODETIDNING, som för helt år kostar endast 5 kr. för planschupplagan, 3 kr. för den vanliga upplagan. Prenumerera på prof från det nya kvartalet!

Sahlströmska Fabriken i Jönköping

(I sitt fack Sveriges största och äldsta fabrik.)

Hufvudtillverkning: Framför allt ett redbart fabrikat — färg-äkt, arsenikfritt, hållbart och lämpadt efter svenskt klimat. Lägsta möjliga pris.

Bekväma förbindelser med allmänheten: Ombud på alla större platser inom hela landet.

Försäljer till fabrikspris samt tillverkar af inlämnad svensk ull eller af svensk ull och stickulle:

Garner, enkla och tvinnade, i alla kulörer. Schalar, Säng-, Res- och Hästfiltar, i hundratals mönster, dimensioner och kvalitéer. Hel- och halfylle klädningstyg, Kostymtyger, Vadmal och Drapper, Kapptyg och Öfverrockstyg, Flanelle, Underkjolstyg, Jakttyger, Dekorationstyg, Gosstyg, Stickade varor m. m., m. m.

Som specialiteter påpekas särskildt:

- 1) Sängfiltar, vid officiellt verkställda prof bedömda som de främste. Leveranser till en stor mängd allmänna inrättningar.
- 2) Hästfiltar, efter moderna engelska mönster, i utseende fullt jämförliga med mönstren, i styrka betydligt öfverlägsna och väsentligt billigare. Levererade till H. K. H. Kronprinsens stall, till officerare på nästan alla svenska regementen, till större egendomar och stall, hyrkusker m. m.
- 3) Halfylle klädningstyg, öfver hela landet nu väl kända under namnet »Sahlströmstyg». Vi införde denna vara för många år sedan, och ha tillverkat flere millioner meter däraf. Alla andra tillverkningar af denna vara äro efterapningar af vårt fabrikat. Vi sätta en ära uti att vår tillverkning än står öfverträffad.
- 4) Vadmal, detta svenskullsvadmal är till arbetskläder det mest hållbara, man kan åstadkomma.
- 5) Dekorationstyg, afsedda till gardiner, drapperier, väggbonader, broderier o. d. Stilfullast och mest eleganta äro de enfärgade dekorationstygen i moderna, dämpade färger — uttränga nu de brokiga väfnader, som förut varit moderna. I vanliga handeln förekommande vara är ovaraktigt och i regeln arsenikhaltigt. Vi garantera hållbarhet, färgäkt och fullständig arsenikfrihet.
- 6) Sport- och Jakttyger. I handeln ha förut ej förekommit jakttyg, som lämpat sig för svenskt klimat. På begäran af många sportmän och jägare ha vi nu, efter deras råd och anvisningar tillverkat ett tyg, som man anser motsvara anspråken.
- 7) Sofsäckar för militärer. Sedan vi tagit kännedom om i utlandet förekommande modeller ha vi, efter samråd med för saken intresserade militärer konstruerat en själfständig modell, som erkänts som fullgod, och tillverka sofsäckarne af tyg, som fullt motsvarar anspråken i ett nordiskt klimat.

Detta måste beaktas:

Allmänheten har synbarligen icke en aning om, huru allmänt och i hvilka mängder arsenik förekommer i garn, stickade varor, schalar, filter och tyger. Och dock är ett faktum, att det mesta sefir- och kamgarn (det må nu kallas industrigarn eller något annat) liksom stora grupper af råvaror, som användas i ylleindustrin, äro i hög grad arsenikhaltiga, ja i så hög grad, att de enligt svensk lag äro i handeln förbjudna. Och därtill användes kemikalier och färger, som än mer öka arsenikmängden. Bland varor, som ofta äro i hög grad arsenikhaltiga, märkas säng- och resfilter — och just här är ju arseniken mest farlig. Vi ha vid vår fabrik vidtagit de mest energiska åtgärder för att helt utestänga arseniken. Särskild kontrollant är anställd för att kontrollera alla råvaror, färger och kemikalier — ingen annan fabrik har, såvidt vi veta, denna betryggande garanti. Vi kunna därför garantera fullt arsenikfria varor, hvilket ju är en oskattbar fördel.

När vi därtill — hvilket är en känd och erkänd sak — göra allt för att åstadkomma de mest tvätt-, luft- och ljusäktade färger, äro vi i tillfälle garantera

de mest hållbara färger och full arsenikfrihet.

Profver och prisuppgifter erhållas gratis från fabriken, och finnas tillgängliga hos alla våra kommissionärer. Beställningar kunna göras och gods lämnas antingen direkt till fabriken eller till någon af dess kommissionärer. Obs! I båda fallen samma pris.

Sahlströmska Fabriken Aktiebolag.
Adr.: Jönköping.

Köp alltid radiatorsmör!

MUSIK-INSTRUMENTER

af alla slag, Strängar och Tillbehör erhållas bäst och billigast från A. Th. Nilssons Musikhandel, Norrköping.

O. A. Nilssons Advokatbyrå

Innehafvare: O. A. Nilsson, Arthur Rockström, Hofrätts e. o. notarier. 38 Stora Nygatan 38. Allm. Tel. 2157. Rikstel. 2408. Kontorstid 9 f. m. — 4 e. m. Arskord på förmånliga vilkor. Engelska och tyska talas. (S. T. A. 64263)

Skura icke

kokkärl med sand och aska, ty däraf slites kärnen och förteningen ut! Det bästa och angenämaste skur- och rengöringsmedel är Lagermans Kraft-Skur-Pulver Säljes hos alla minuthandlare i riket. Ende tillverkare Kraft-Tvål-Fabriken, Jönköping.

I nio fall af tio beror härets affallande på parasitära hudsjukdomar (seborrhé, mjäll o. d.) Enligt läkareintyg är »F. Pauli's Azymolstimulus» obetingadt det verkammaste, bästa hårvatten. Säljes å apotek, parfym- och speceriaffärer m. m. (S. T. A. 63786)

Eleganta visitkort

å

Iduns Kungl. Hofboktryckeri
12 Stora Vattugatan 12.

Våla-Stolar.

Undertecknad får för den ärade allmänheten rekommendera sina välgjorda arbeten af alla sorters Stolar, såsom sals-, förmaks-, pinn- & gungstolar samt sals-, serverings- och nattduksbord m. m. Beställningar utföras skyndsamt och till billigaste priser. Illustrerad prisurant sändes, då enkelt porto bifogas.

Postadress:

J. LINDHOLM,
Öster-Våla.

Undervisning i linnesömnad meddelas af Karin Egnér, Nybrogatan 53, 4 tr. Rikst 3530. (S. T. A. 63794)

Köp Helsingborgs Galoscher

billigare, men i alla afseenden fullt jämförliga med ryska. (S. T. A. H. 4529)

LIEBIG Company's

KÖTT-EXTRAKT

Endast äkta

J. Liebig

när hvarje burk bär namnteckning

Drygast, därför billigast.

i blått tryck.

En gros endast hos bolagets korrespondenter för Sverige
OTTO DAHLSTRÖM & Co., STOCKHOLM.

(S. T. A. 55406)

Till utstyrsrar.

Duktyger, Handdukar, Näsdukar, Lakans- och Örngättslärfter. Hollands Madapolam, Longeloth Piqué. Vadstenaspetar och Broderier. Låga, bestämda priser.

22 Vadstenaboden
Hanna Peterson & Co.
Regeringsgatan 22

Beskrifningar om Salubrin-inandning

Vid talrika försök har det befunnits, att inandning af Salubrin visat sig som godt medel mot hosta-, hals- och bröstkatarrer. I och för dylik användning har visat sig lämpligt och i många fall behöfligt med särskilda inandningsapparater. Inandning af dylika apparater jämte beskrifning om deras användning tillhandahållas gratis af Salubrin.

Eslöf.

P. HÅKANSSON, Fil. Doktor, Kemist.

D amfilthattar, stort urval, Bluslif af siden och ylle, Uderkjolar af siden och ylle, Pariser- och Wien-skärp och Spännen, Fjäderboor och Fjädercap Schalar, Barber och Halsdukar, Sidennäsduk Solfjädrar m. fl. nu inkomna, eleganta damartiklar hos K. Forsberg & C:o, Nva Operahu

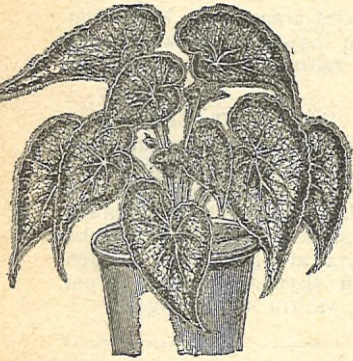

Husmodrar!
Spara
är lösen för hvarje husmoder med en begränsad hushållspenning!
Huru göra en verkligt stor besparing? Jo, användningen i Edra hushåll Pellerins Margarin, Göteborg, som är bäst, drygast och billigast!

Boa-orms-skinn,

vackert och väl bibehållet, till salu. Svar till »Från Afrika», Iduns exp.

BILDADT HEM i fransktal. Schweiz emottagas en af två unga flickor, som önska lära sig franska språket. Tillf. till grundl. studier i det. samt i musik och måln. Resallsk. kan erhållas i med. okt. Referenser: Brukspatron R. Tillberg, Totebo, och fr. E. Liljeqvist, förest. för Västerviks Högre flickskola, Västervik. (682)

För att tillmötesgå en, af flera familjer som den 1 okt. ombyta väningar, uttalad önskan, hålles

Haga Trädgårds

Växtförsäljning

i Nr 9 Biblioteksgatan, fortfarande öppen en kort tid af oktober månad.

Prenumerera på 'Idun'

Nyhet för hushållen!

Hoffmans patenterade
Kaffekvarn och Köttkvarn
hafva stora fördelar framför andra.
De äro skarpa, lättgående och varaktiga.
Säljas hos hvarje välförsedd järnhandlare och besättningsmagasin, samt hos tillverkaren **Söderbloms Bolag, Eskilstuna**

Utlåtande om Mellins Food.

Undertecknad, som under en tid af nära åtta år, lidit af kvalningar, uppkastningar, samt en stadigvarande magsyra, har efter endast 2-ne månaders begagnande af »Mellins Food», blifvit fullkomligt återställd och hvad särskildt förundrar mig är, att magsyran på denna korta tid totalt försvunnit, och kan jag verkligen nu anse mig fullkomligt frisk, hvilket förut äfven af läkare ansågs tvifvelaktigt att blifva.
Om man kan tala om läkemedel som välsignelse, så har verkligen »Mellins Food», för mig varit af stor välsignelse, utan hvilket jag antagligen aldrig blifvit återställd, då jag utan framgång försökt alla möjliga och omöjliga medel.
Gefle den 26 Maj 1896.
C. O. ASPLUND.

Prof af **MELLINS FOOD** sändes på begäran gratis och franco från **Axel Lennstrand, Gefle**, Generaldepot för Sverige, Norge, Danmark och Finland.
Bruksanvisning medföljer hvarje burk.

Tänk på de dina!

Allmänna Pensionsförsäkringsbolaget
tillförsäkrar på fördelaktiga villkor utmätningsfria pensioner
ät änkor och barn eller andra efterlevande meddelar dessutom lifränte-, kapital- och testaments-försäkringar i olika kombinationer.
OBS! Äfven genast börjande lifräntor.
All bolagets vinst tillfaller de försäkrade antingen i form af höjda pensioner eller nedsatta försäkringsavgifter.
Hufvudkontor: Strömsborg, Stockholm.

Flodin
Fotograf,
Drottninggatan 29 A.
Specialité: Konstnärligt utförda porträtt i kol- eller Pigmenttryck.

Damernas uppmärksamhet
fästes på att i »Magasin Noir» finnas alltid säsongens Nouveautés i svarta Klädningstyger, och på grund af mina stora direkta inköp kan jag erbjuda mina artiklar till långt billigare priser än någon annan affär.

Fantasytyger i flera hundra mönster från 1: 50 till 6 kr.
Genombrutna tyger af siden och ylle från 1: 95 till 9 kr.
Pogoli, matt, smalrandigt, 3: — till 4: 35.
Mohair, släta och fasonerade från 1: 50 till 6 kr.

Magasin Noir,
3 Stora Vattugatan 3, 1 tr. upp.
Specialaffär i Svarta Klädningstyger af ylle och siden.

Damkläde från 1: 50 till 6: 50.
Armnye, mycket elegant, 2 kr. 2: 35 å 2: 75.
Långrandiga Tyger från 2: — till 9 kr.
Kappstyger och Krimmer i stort urval.
Crêpe Anglais till sorgkostymer från 1. 75 till 3: 95.

Största urval af Tyger till promenaddräkter.
Lokalen öppen kl. 10 f. m.—4 e. m. OBS! Bestämda priser. Profver portofritt.

CROSSE & BLACKWELL, LTD
LONDON.
Etablerad 1706. Hofsleverantörer till H. M. Drottningen af England.
PICKLES, SÄSER, MARMELADER.
erhållas hos alla större specerihandlare inom riket.

Wettergrens Manufakturaffär,
— Göteborg —
sänder på begäran och franko direkt till förbrukare profver på säsongens nyheter i

Klädningstyger
i siden och ylle.
Rikstel. 1781. Begär profver!

Nytt!
Lundby Skönfärgeri och Kem. Tvättanstalt, Göteborg,
behandlar allt till Herr-, Dam- och Barn-garderoben hörande. Herrkostymer lagas m. m. om så önskas. Eget skrädderi. Insänden direkt Edra plagg, som tvättas, färgas m. m. fort, väl och billigt. Tidsenlig, ny metod; fabriksmessigt.

JOH. LUNDSTRÖM & C:o.
Stenkol, Cokes,
1:ma maskinkrossad **Anthracit,**
bästa bränsle för illuminationskaminer och värmenecessärer.
Carré-Briketter
för kokspisar, kakekugnar, strykugnar m. m.
Allm. tel. 22 88. Kontor: 22 Skeppsbron 22. Rikstelefon 427.
Allm. tel. 69 19. Försäljning: 5 Strandvägen 5. Rikstelefon 22 29.
Allm. tel. 61 98. Filial: 1 Parmmåtaregatan 1. Rikstelefon 20 12.

Sista månaden!
Kontant 540,000 kronor
däraf högsta vinsten
50,000 kronor
utlottas den 1 November. Pris för lottsedel 10 kr., till landsorten mot insänd likvid vid hvarje rekvisition åtföljd af 40 öre (till rek. porto och dragningslista).
Dragningslistan utkommer omkring den 15 November.
Nordiska Museets Lotteri,
Fredsgatan 52, Stockholm.
Öppet kl. 10 f. m.—8 e. m. (G. 89 546)

Clara Fabriks
Stearinljus
ST-CLARA

Inteckningsbolaget.
Stockholms Intecknings-Garanti-Aktiebolag.
Hufvudkontor: **Malmorgsgatan n:r 1,** öppet 10—3.
Afdelningskontor: **Biblioteksgatan n:r 13,** öppet kl. 1/2 10—3.
Depositionsränta 5 proc.
Upp- och Åtskrifningsränta 3
Sparkasseräkning (vid Afd.-kont.) 4 1/2
På kapitalräkning å 6 mån. uppsägning godtgöres Bankens högsta depositionsränta och tillämpas vid inträffande ränteförändring den nya räntesatsen omedelbart utan föregående uppsägning. (S. T. A. 55187).

Bankaktiebolaget
Stockholm—Öfre Norrland,
Drottninggatan 6.
Hushållräkning 5 %.
Kassafack till 15, 20, 25 kronor.

BRAND
FÖRSÄKRINGS
AKTIEBOLAGET
FENIX
JAKOBSTORG

Aktiebolaget
Stockholms Handelsbanks
Notariatsafdelning
åtager sig under bankens ansvar förvaring och vård af alla slags värdepapper, förvaltning af kassors och enskilda personers medel samt utredning af sterbus;
uppsätter och granskar testamenten, kontrakt och andra legala handlingar;
förmedlar köp och försäljning af värdepapper samt lämnar råd och upplysningar vid kapitalplacering.
Expeditionstid kl. 10—4.
5 Jakobsgatan 5.
Fr. o. m. den 1 oktober 1899:
8 Arsenalsgatan 8.

MISS H. TILLSONS EFTR.,
2 Lästmakaregatan n. b. (vid Stureplan).
Hygienisk ansiktsbehandling med ånga och massage. (Behandling och borttagning af finnar, fräcknar, pormaskar, frost, rodnad, ryknor, generande hårväxt m. m.) **Pedicure.** (Behandling af frostskador, inväxta naglar, liktornar m. m.) **Manicure.** (Handens och naglarnes skötsel och försköning.) Personlig mottagning kl. 10—12. Öfriga tider efter tillsägelse pr Tel. Brunkeberg 6 02. Elever mottagas.

KNEIPP BADEN BORG,
NORRKÖPING.
Vinterkurerna (1 okt.—1 maj) mycket verksamma.
Fru Sofia Larsson, Jönköping.
»Örtmixtur»
för magsjukdom.
Har rönt exemplös framgång. Flera tusen människor välsigna den. Rekommenderas af läkare och barnmorskor. 6 fl. på en sats kostar 4: 40 pr sats. Sändes på järnväg mot efterkrav, på båtar endast då den är förut betald. Uppgå den sort, som önskas af de tre sorterna. Endast hel sats sändes.
N:r 1. Hellösande för kronisk förstoppning, magkatarr m. m.
N:r 2. Hallösande för magsyra, kolik, gallsten m. m.
N:r 3. Bindande för tarmkatarr, diarré m. m. — Jönköping i januari 1899.
Rikstelefon.
Softa Larsson, Östra Storgatan 63, Jönköping.

Sv. Panoptikon
Stockholm.
Största sevärhet.

FÖR LANDSORTSBOR utträttas mot skåligt arvode kommissioner och ombesörje inackorderingar i Stockholm af fru E. Nordén, Vestmannagatan 18, 1 tr. (599)

Saisonens Modeparfymier
äro F. Pauli's »Reviera-Violetta» sam »Löfkoja» och »Häggdoft», (S. T. A. 64022)

Mitt privata Hem i
Rättvik
för klena personer hålles öppet äfven vintertiden.
Ellen Mellander
(G. 88011) (f. d. Sophiasyster).

Fysiologiska skodon
för damer, herrar och barn
tillverkas hos undertecknad till moderata priser.
Personer, som hafva ömtåliga eller förstörda fötter, kunna hos mig få skodon, som passa väl och äro bekväma att gå med.
C. NILSSON, Drottningg. 100.

Liktornslösningsmedel.
Detta utmärkte medel, hvarigenom de svåraste liktornar inom trenne dagar upplöses och borttagas, försäljes å 1 kr. pr sats i Stockholm endast hos **C. F. Dufva, Drottninggatan 41,** Göteborg **A. E. Wallerius & C:o,** Upsala **Victor Söderberg, Kungälgsgatan 1,** Gälle **O. A. Johansson & C:o,** Luleå **E. Dürango, Karlstad Fru Albertina Holm,** Lund **Ag. Ljungdahl,** i Västervik **Lundberg & Norrman.**
Mot 1 kr. 20 öre i frimärken expedieras medlet till landsorten af agenten **M. Malmström, Upsala.**
Upptäckten af detta medel har med förord anmält i Svenska läkaresällskapet af dess dåvarande ordförande herr medicinalrådet och förste stadsläkaren i Stockholm **A. G. Carlsson,** som äfven med särdeles välvilja och nit befordrat detsamma tillgodgörande för allmänheten.
Bland den stora mängd intyg öfver dess värde meddelas endast nedanstående:
Fabrikör **A. W. Möller** har här i hospital- eller experiment med användning af en honom egen metod att upplösa och borttaga liktornar. Då det fabrikat, som han hertill använde, visade sig frambringa den åsyftade verkan, får jag härmed meddela honom mitt vittnesbörd om metodens goda resultat. Det Kongelige Fredriks Hospital, **Buntzen, Öfverkirurg.**
Herr **A. W. Möller** har å kirurgiska afdelningen af K. allmänna Garnisonsjukhuset med ett af honom upfunnet lösningsmedel, utan smärta för patienten, fullständigt borttagit ett större antal liktornar, hvilket härmed på begäran intygas. **Axel Sjöberg,** tillförordnad sjukhusläkare.
Herr **A. W. Möller** har på mig använt ett af honom upfunnet sätt att borttaga liktornar och därvid fullständigt lyckats; och får jag således rekommendera hans metod såsom särdeles lämplig, enär den är både smärtfri och oskadlig samt kan utan ringaste men för ens sysselsättning användas. **Gust Engstrand,** amanuens vid Serafimerlasarettet.
Att herr **A. W. Möller** å Serafimerlasarettets kirurgiska afdelning med ett af honom upfunnet medel hastigt och utan smärta borttagit liktornar å flere där vårdade patienter, varder härmed ställt på begäran intygadt. **N. J. Schiberg,** d. v. underkirurg vid Serafimerlasarettet.
Undertecknad, som af herr **A. W. Möller** blifvit behandlad för liktornar, får härmed vittnisa, att hans metod är särdeles god, i det att liktornen inom kort tid borttagas utan smärta och olägenhet. **J. Levertin,** med. d. r.
I ofvanstående inslämmer till alla delar **J. F. G. Keyser,** med. doktor.

FRU HILDA ARNESEN behandlar hår-sjukdomar medelst massage. Behandlingen verkar välgörande på hufvudet och nervsystemet. Mottagning 10—2, 5—7. Tel. Östern. 2124. Strandvägen 13, 2 tr. ö. g.

ORDENTLIGT HEM, med eller utan inackordering, önskas för en sexton års yngling, som har plats i handel. Läget helst å Östermalm. Svar med prisuppgift till »A. L.», Ransta p. r. (697)

Bästa Silver-Polér-Pulver
till putsning af såväl silver som nysilver, försäljes i Stockholm hos **C. F. Dufva** samt **Th. Björklunds Söner**; i Göteborg **A. E. Wallerius & C:o**; i Upsala **Victor Söderberg**; i Gefle **O. A. Johansson & C:o**, till landsorten mot 60 öre i frimärken af **M. Malmström, Upsala.**

Plats-annonserna
återfinnas i innerarket!